

SYLLABUS

1. Puni naziv nastavnog predmeta:

Geoekologija I

2. Skraćeni naziv nastavnog predmeta / šifra:**3. Ciklus studija:****4. Bodovna vrijednost ECTS:****5. Status nastavnog predmeta:** Obavezni Izborni**6. Preduslovi za polaganje nastavnog predmeta:**

Nema

7. Ograničenja pristupa:

Samo studenti geografije

8. Trajanje / semestar:**9. Sedmični broj kontakt sati:**

9.1. Predavanja:

3

9.2. Auditorne vježbe:

1

9.3. Laboratorijske / praktične vježbe:

1

10. Fakultet:

Prirodno-matematički fakultet

11. Odsjek / Studijski program:

Geografija

12. Odgovorni nastavnik:

Dr. sc. Sabahudin Smajić, docent

13. E-mail nastavnika:

sabahudin.smajic@untz.ba

14. Web stranica:

<http://www.pmf.untz.ba/>

15. Ciljevi nastavnog predmeta:

- utvrditi mjesto i ulogu geoekologije u sistemu geografskih nauka i nauka o životnoj sredini;
- sagledati geografski prostor kao životnu sredinu, kroz geoekološke procese i sisteme;
- ustanoviti pojam životne sredine u odnosu prema geografskoj nauci;
- shvatiti značaj geografskih elemenata i procesa u funkcionisanju životne sredine;
- usvojiti znanja o karakteristikama geokosistema i tipova krajolika s ciljem definiranja njihove geoekološki optimalne prostorne organizacije i korištenja;
- upoznati fizičkogeografske karakteristike geosistema, njihove prostorne odnose i strukturu, geoekološke faktore, pojam stabilnosti i održivosti; upoznati karakteristike oblika antropogenih utjecaja na geo i biodiverzitet;
- savladavati tehnike prenošenja informacija na preostale slojeve društva u cilju popularizacije zaštite životne sredine
- utvrditi značaj kategorija zaštićenih područja u geoekološkim sistemima;
- razvijati geoekološki način razmišljanja; definisati pojam održivog razvoja i njegov odnos prema životnoj sredini.

16. Ishodi učenja:

Nakon odslušanog predmeta i položenog ispita studenti će moći:

- razumijeti i interpretirati mjesto i ulogu geoekologije u sistemu geografskih i nauka o životnoj sredini;
- poznavati, razumijeti i tumačiti pojam, predmet i metodologiju geoekoloških istraživanja;
- vrednovati životnu sredinu metodom kvalitativne valorizacije sredine: kvantitativno-kvalitativna diferencijacija u valorizaciji životne sredine; primijeniti metode geomonitoringa i geoekološkog vrednovanja;
- kritički tumačiti probleme životne sredine, ne samo u smislu degradacije i zagađivanja već i kroz razumijevanje sistema relevantnih za geoekološke procese;
- identificirati, analizirati i tumačiti značaj geografskih elemenata i procesa u funkcionisanju životne sredine;
- poznavati, razumijevati i tumačiti značaj abiotičkih faktora ekosistema;
- identificirati i klasificirati tipove ugroženih geokosistema na lokalnom, regionalnom i globalnom nivou;
- poznavati i razumjeti temeljne principe geografske klasifikacije pejzaža;
- razumijeti i tumačiti principe gospodarenja otpadom, zaštite prirode i okoliša;
- poznavati karakteristike i značaj ekoloških mreža i stanišnih tipova u sistemu zaštite prirode i održivog razvoja;
- primijeniti znanje prilikom izvođenja nastavnog procesa u oblasti nadogradnje geografskih i geoekoloških sadržaja.

17. Indikativni sadržaj nastavnog predmeta:

1. Osnove shvatanja životne sredine.
2. Geografija i geoekologija.
3. Geografski pristup životnoj sredini i ekosistemima.
4. Osnove planetarnih sistema i sistemnost životne sredine.
5. Metode i metodologije geoekoloških istraživanja.
6. Geološka i reljefna obilježja prostora kao segment životne sredine.
7. Atmosferni kompleks, klima kao faktor životne sredine.
8. Vodeni ekosistemi, voda kao faktor životne sredine.
9. Osnovna obilježja pedosfernog kompleksa.
10. Osnovne odlike biosfere kao sastavnog dijela životne sredine.
11. Međuzavisnost ekosistema i geoekoloških procesa.
12. Biodiverzitet i geodiverzitet kao segment geoekoloških istraživanja.
13. Zaštita prirode, kategorije zaštićenih područja i njihov značaj u geoekološkim sistemima.
14. Stanovništvo, naselja i privreda i životna sredina.
15. Geografija i održivi razvoj. Terenska nastava: posjeta zaštićenom području u cilju sagledavanja geo/eko/sistema i geoekoloških procesa na terenu, npr. zaštićenom pejzažu Konjuh (5 sati).

18. Metode učenja:

Planirane su sljedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, posmatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje.

Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logički, društveni i samostalni.

U cilju efikasnog izvođenja nastave, postizanja ishoda učenja i kompetencija studenata, planirane su sljedeće metode uspješnog učenja: Metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije i ilustracije, metoda razgovora u obliku pitanja i odgovora ili u obliku rasprave, tekstualna metoda i metoda praktičnog rada na terenu.

Predavanja se uglavnom izvode frontalnim oblikom rada uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja, uz aktivno učešće i diskusije studenata.

Auditorne i praktične vježbe uključuju: frontalni rad, rad u grupama i parovima, individualni rad, te rad na terenu.

Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova.

19. Objašnjenje o provjeri znanja:

Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem završnog ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova (Odjeljak 20).

Za prisustvo na predavanjima i vježbama u toku semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Maksimalan broj od 5 bodova dobivaju studenti koji nisu ili su jednom izostali, 4 boda dobivaju studenti koji su izostali 2 puta, 3 boda studenti koji su izostali 3 puta, a studenti koji su izostali više od tri puta ostvaruju 0 bodova.

Za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Aktivnost studenta se vrednuje njegovim angažmanom u nastavnom procesu (predavanjima i vježbama).

Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu test (prvi parcijalni/međuispit) koji obuhvata do tada obrađeni nastavni sadržaj sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od pitanja i zadataka višestrukog izbora, jednostavnog prisjećanja ili esejskih pitanja. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 15 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu test (drugi parcijalni/međuispit) koji obuhvata obrađeni nastavni sadržaj sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od istog tipa pitanja i zadataka kao i prvi parcijalni ispit. Odgovori se boduju na identičan način kao na prvom parcijalnom ispitu. Student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 15 bodova. Oba testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime se postiže ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit.

U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja nastavnog predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno u posljednjoj - 15 sedmici predavanja. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova.

Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na pet izvučenih pitanja iz programa nastavnog predmeta obrađenog na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na svih pet pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50, a za polaganje ispita potrebno je osvojiti 25 bodova. Način polaganja popravnog i dodatnog popravnog ispita identičan je načinu polaganja završnog ispita. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.

20. Težinski faktor provjere:

Ocjena na ispitu sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali:

Kriterij	Broj bodova	Osvojen broj bodova	Ocjena	ECTS ocjena
Urednost pohađanja nastave	0-5	< 54	5	F
Aktivnost na nastavi	0-5	54 - 63	6	E
Testovi tokom nastave	0-30	64 - 73	7	D
Seminarski rad	0-10	74 - 83	8	C
Završni ispit	25-50	84 - 93	9	B
Ukupno	25-100	94 - 100	10	A

21. Osnovna literatura:

1. Stojanović, V., Pavić, D., Pantelić, M. (2014). Geografija životne sredine. Novi Sad: Prirodno-matematički fakultet, Departman za geografiju, turizam i hotelijerstvo.
2. Marsh, W., Kaufman, M. (2013). Physical Geography: Great System and Global Environments. Cambridge: Cambridge University Press.
3. Crnogorac, G., Spahić, M. (2012). Osnovi geoekologije. Banjaluka: Artprint.
4. Huddart, D., Stott, T. (2010). Earth Environments: Past, Present and Future. Liverpool: John Wiley & Sons, Ltd.
5. Plut, D. (2004). Geografske metode proučavanja degradacije okolja. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za geografiju.
6. Marsh, W., Grossa, J. (2002). Environmental Geography: Science, Land Use and Earth System. New York: John Wiley & Sons, Inc.
7. Bognar, A., Lozić, S., Saletto, M. (2002). Geoekologija: Interna skripta. Zagreb.

22. Internet web reference:

1. <http://fhmzbih.gov.ba/>
2. <http://www.physicalgeography.net/>
3. <http://www.worldbank.org/eapenvironment>
4. <http://geografija.ba/geografija/>

23. U primjeni od akademske godine:

2016/2017.

24. Usvojen na sjednici NNV/UNV: